

Το 1950,στις ΗΠΑ, αντιστοιχούσε ένας συνταξιούχος σε 16 σφαλισμένους.

Το 1990 η σχέση αυτή έγινε 1 προς 3, 1 και το 2030 προβλέπεται να είναι 1 προς 2. Σε μερικούς ασφαλιστικούς οργανισμούς στην Ελλάδα, η σχέση αυτή είναι ήδη 1 προς 0,8 ή 0,9.

Πέραν της επιδείνωσης, με μαθηματική ακρίβεια, της σχέσης αυτής,ο ρυθμός της οικονομικής ανάπτυξης μειώνεται, η ανεργία διευρύνεται, ο μέσος όρος ζωής αυξάνει, οι γυναίκες συμμετέχουν στην απασχόληση και στις παροχές. Δεν είναι ασύνηθες το φαινόμενο να απολαμβάνει κανείς παροχή σύνταξης επί περισσότερα χρόνια από αυτά του ενεργού εργασιακού και ασφαλιστικού του βίου.

Οι εθνικές νομοθεσίες των Κρατών - μελών προωθούν μέτρα αμυντικού χαρακτήρα, μικρού χρονικού ορίζοντα και αποσπασματικά, συντηρώντας πολλά κεκτημένα, απομακρύνοντας όσο γίνεται τη ρήξη, αποφεύγοντας να δουν κατάματα την επερχόμενη κρίση, τα επικείμενα αδιέξοδα που μπορεί να λάβουν τη μορφή χιονοστιβάδας. Η δομή δεν θίγεται πουθενά. Τέτοια μέτρα, προτεινόμενα και από τον ΟΟΣΑ, είναι η αύξηση των εισφορών και η διώξη της εισφοροαποφυγής και εισφοροκαθυστερήσης, χάριν συνέχισης παροχών που δεν στηρίζονται πια, ανταποδοτικά και αναλογιστικά. Οι δαπάνες συγκρατούνται με μικρό περιορισμό των παροχών και αύξηση του ορίου ηλικίας.

Ως τώρα, το κράτος πρόνοιας στηρίχθηκε στη λογική της παροχής εισοδηματικής ασφάλειας, με δεδομένη την εξασφάλιση απασχόλησης για όλους. Σήμερα, στην αρένα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και του αυτοκτονικού ανταγωνισμού, το κράτος πρόνοιας δοκιμάζεται, ερειδόμενο σε υποδομή και προϋποθέσεις του δεν ισχύουν πια.

Εισφορές υψηλές και αντίστοιχες υψηλές παροχές αυξάνουν το κόστος και περιορίζουν την ανταγωνιστικότητα.

Χώρες προσφεύγουν σε κοινωνικό ντάπιγκ (social dumping) προκειμένου να προσελκύσουν επενδύσεις ή να αποτρέψουν διαφυγή τους, δηλ. συνειδητά συρρικνώνουν το επίπεδο κοινωνικής προστασίας και εργατικών αμοιβών.

Παραγωγικά τμήματα της παραγωγικής HOOVER μεταφέρθηκαν από την Γαλλία στη Σκωτία. Προβλήθηκε επίσημα ότι οι εισφορές κοινωνικής ασφάλειας στη Σκωτία είναι 10%, ενώ στη Γαλλία είναι 40%, με ίδιο επίπεδο αμοιβής εργασίας. Στην πραγματικότητα οι Σκωτσέζοι εργαζόμενοι δέχθηκαν παραχωρήσεις κοινωνικού ντάπιγκ, προκειμένου να κερδίσουν θέσεις εργασίας.

Δέχθηκαν πάγωμα μισθών επί δύο χρόνια, μείωση υπερωριακής αμοιβής και λειτουργία βιντεοκάμερας στους χώρους εργασίας.

Ετσι, στο πλαίσιο της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, το επίπεδο κοινωνικής προστασίας μετατρέπεται σε παράγοντα οικονομικού ανταγωνισμού. Στην καλύτερη περίπτωση, χρησιμοποιείται ως μέσο πίεσης, με σκοπό την αναδιανομή του κοινωνικού προϊόντος σε βάρος της εργασίας.

Ο Ζάκ Ντελόρ έλεγε πριν λίγα χρόνια, “ να κάνουμε μαζί, σε κοινοτικό επίπεδο μόνο αυτά που μπορούμε να κάνουμε καλύτερα, απ’ ότι σε εθνικό επίπεδο”. Πρόκειται για τη γνωστή αρχή της επικουρικότητας. Στον τομέα της κοινωνικής ασφάλειας τα Κράτη - μέλη αφήνονται να ρυθμίσουν τα προβλήματά τους, χωρίς κοινοτικές δεσμεύσεις, πέραν αυτών που προκύπτουν από την ενιαία εσωτερική αγορά.

Και ερωτάται: Είναι επιθυμητή και εφικτή η εναρμόνιση των νομοθεσιών στα θέματα κοινωνικής ασφάλειας;

Συντριπτικά τα επιχειρήματα υπέρ της εναρμόνισης. Είναι δίκαιο όλοι οι εργαζόμενοι της κοινότητας να απολαμβάνουν την ίδια υψηλή προστασία. Παρεμποδίζεται το κοινωνικό ντάπιγκ. Δεν στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός, με διαφορετική κλίμακα εισφορών. Ομως, η εναρμόνιση αυτή είναι στόχος δύσκολος, λόγω της πολυμορφίας και παράλληλα, δεν είναι επιθυμητή από τις προηγμένες χώρες και έτσι παραπέμπεται για τη φάση της ολοκλήρωσης της ένωσης.

Η Κυβέρνηση προγραμμάτισε διάλογο, αμέσως μετά τις εκλογές. Ευχή και ελπίδα, ο διάλογος αυτός να οδηγήσει σε αποφάσεις που άμεσα να υλοποιηθούν, ώστε τα δεκανίκια της κοινωνικής ασφάλειας να γίνουν στέρεα θεμέλια. Για να διατηρηθεί ο κοινωνικός ιστός. Για να αποφύγουμε αποκλεισμούς και περιθωριοποιήσεις. Θα χρειαστούν κάποιες θυσίες που θα είναι δεκτές αν οι φέροντες τα βάρη είναι ενημερωμένοι καλά. Είτε μας αρέσει, είτε όχι, είμαστε σε μονόδρομο.

Πολιτικές συντεχνίες, λογικές “ας πληρώσουν οι άλλοι, όχι εγώ” δεν περνάνε πια στην αυγή του 21ου αιώνα.